

BIBLIA

A júniusi elmélkedéseket a „Keleti szél” közösség tagjai írták, sorrendben Berényi Rita, Berta Erzsébet, Orbán Ágnes, Balogh László, Kis Imre), a júliusiakat Kovács Tádé (Tata).

Június 2. – Mennybemenetel – Lk 24,46-53 – Érzések sodrában

A tanítványok az érzések sokaságát élik át rövid idő alatt. „Megrettennek” Jézus láttán. „Félelmükben” azt hitték, valami szellemet látnak. „Miért rémültetek meg? Miért támadt kétség a szívetekben?” – kérdezi Jézus. Kétség, csodálkozás... Még akkor is, azután is, hogy Jézus megmutatta nekik a sebeit.

Rettegés, félelem, rémület, kétség, csodálkozás...

„És akkor megnyitotta értelmüket, hogy értsék az írásokat” S mivel halá-

lával és feltámadásával beteljesedett az Írás, ez adjon erőt nekik, hirdessék a népeknek, hogy térjenek meg! Kövessék Isten parancsait. „Ti vagytok erre a tanúk.”

Aztán az érzések sokja után a belátás, a meglátás, a megértés után, amikor felfogják „tanú” voltukat, újabb megrázkódtatás: Jézus végleges eltávolodása.

Hogy a Mennybe emelkedett, vagy csak visszavonult? Tény, hogy a tanítványoknak a továbbiakban az ő

fizikai jelenléte nélkül kell tanúságot tenni róla. S hogy miről tudnak tanúságot tenni? Mit tudnak hirdetni a népeknek? Amit megtapasztaltak Istenről a jézusi példán keresztül.

Törekedjünk mi is a találkozásra, megtapasztalásra! Ez ad erőt a felismert igazság, az örömhír hirdetéséhez, továbbadásához. Nem a megértettnek, hanem az átéltnak lehetünk tanúi.

Június 9. – Pünkösöd – Jn 14,14-26 és 20,19-23 – Szentlélek és tanúságtevő küldetés

Úgy érzem, hogy János evangéliumának két fejezetét és megjelölt passzusait egybe kell olvasnunk, amikor (kapcsolódva a Pünkösöd emléknapjához) a Szentlélek üdvtörténeti szerepéről elmélkedünk.

Az Újszövetség szerint a Szentlélek először Jézus Krisztus életében fejezte ki működését, majd pedig Jézus földi életének lezárultával kiáradt a tanítványokra, hogy általuk folytatódhasson az evangéliumi tanúságtétel. Vagyis a Szentlélek biztosítja Isten tervének folytonosságát és folytathatóságát, megteremtve a kapcsolatot a tanítványok számára a Jézus megtestesülését és mennybemenetelét követő idők között.

A János által megidézett epizódok e kétfajta idő határmezsgyéjéről valók, azaz két világ határáról, amelyeknek az egzisztenciális különbsége sokkoló félelemmel tölthette el a tanítványokat: a mindennapi világgal felhagyva a Mesterrel együtt élni (a

múltban), és (a jövőben) élve maradni a Mester eltávozta után, a mindennapi világban immár idegenül. Jézus, ahogyan János közvetíti, mélyen átérezte az árván maradt tanítványok helyzetét, ezt a bizonyos senkiföldjehelyzetet. Az Utolsó vacsorán ezért szólnak utolsó szavai a Szentlélekről, a tanítványok másik, immáron örökre szóló pártfogójáról (*paraklétoosz*): „Kérni fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lélekét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja őt, nem is ismeri; ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz” (Jn 14,16-17). És ezért lesz már a Feltámadás estéjén Jézus legelső gesztusa a tanítványok felé rálehelés, a Lélek konkrét és szimbolikus átadása: „Békesség néktek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket. Ezt mondván rájuk lehel, és így folytatta: „Vegyetek Szentleket!” (Jn 20,21-23).

Látnunk kell azonban, hogy a *paraklétoosz*-Szentléleknek nemcsak az esendő embert kell vigasztalnia a tanítványokban, hanem erőt is kell adnia bennük a küldetésre választott apostolnak is. Az Utolsó vacsora búcsúbeszédében elhangzó jézusi biztatás és ígéret a Feltámadást követő első jézusi megjelenés különös epizódjában (ahogyan Jézus középre áll, megmutatja sebeit, a tanítványokra lehel) a tanúságtétel parancsává és a bűnbocsánat hatalmának felelősségévé súlyosul – „Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket. ... Akiknek megbocsátjátok a bűneit, azok bocsánatot nyernek, akikéit pedig megtartjátok, azoknak a bűnei megmaradnak” (Jn 20,21-23) –, nem utolsósorban azt a súlyos dilemmát is magában foglalva (legalábbis János szövege szerint), hogy Jézus tanítványa egyáltalán megtagadhatja-e a bűnbocsánatot.

Június 16. – Szentháromság vasárnapja – Jn 16,12-15 – Utalások az egységre

Az alaphelyzet világos: Jézus búcsúzkodik. Búcsúzkodik, mert mennie kell. Vagy azért, mert a zsidó elit mostanáig tudta tolerálni Jézus tevékenységét, és türtóztatni a hatalomvesztéstől való félelmet, vagy azért, mert úgy érezte, hogy jobban szolgálja már az Isten Országának az ügyét,

ha véget vet a direkt tanító-tanítvány kapcsolatnak. Engedi tanítványait a saját lábukra állni. „...mondom nektek, ha a búzaszem nem esik a földbe és el nem hal, egyedül marad...” (Jn 12,24).

Az, hogy az Isteni Igazságból tanításai, illetve a közvetlen kapcsolatfel-

vétel során mennyit tudott átadni, az elsősorban az őt hallgatók befogadókészségén és nyitottságán múlott. A kijelentés, hogy „Még sok mondani-valóm volna, de nem vagytok elég erősek hozzá...”, azt sejteti, hogy ezen készségekben még korlátozottak voltak. Más szóval: a tudatuk nem

volt olyan állapotban, hogy ki tudjon tágulni az Isteni Igazságok teljességére. Túl merev, a korábbi ismeretekre, hiedelmekre, tapasztalatokra szűkült, azok ismerős biztonságához ragaszkodó lehetett. Lehet, hogy a Jézus által visszatartott tanítások rombolóan szétfeszítették volna akkori világképünk és tudatuk kereteit. Nem bírták volna el. Az információk mennyiségén és másságán túl az érzelmi akadályok is jelentősek lehetnek: túl sok félelem és a szívnek az a bizonyos keménysége.

Vajon miről beszélt volna még Jézus....?

A búcsúbeszéd után Atyjához fordul, és talán ebben az esszenciális imában találjuk a választ: „Legyenek mindannyian egyé annak erejében, ahogy te, Atyám, bennem vagy, és én tebenned! Ők is legyenek bennünk...” (Jn 17,21).

Úgy érzem, hogy a hátramaradt tanítások az egyszerűségről szóltak volna:

a látható és láthatatlan világ egységével, a teremtett világ minden létezőjének testvériségével, annak szellemi, lelki és akár konkrét megtapasztalhatóságával lettek volna kapcsolatban. Azt tapasztaltam, hogy szépre és csúnyára, jóra és gonoszra, én-re és te-re kettévált, ellentéteken alapuló világunkban ez az egyik legnehezebben elfogadható igazság.

Visszaemlékszem egy húsvét éjszakai szertartásra, amikor sokadmagunkkal ültünk szép rendben, a padosorokban az oltár felé fordulva. Én éppen azon ábrándoztam, hogy vajon milyen hasznos és kedves gyermeke vagyok az Úrnak, és szinte már ezen gondolatoktól is felmagasztalva éreztem magam. Akkor váratlanul megszólalt belül egy hang: – Igen, mint ahogy az összes többi itt ülő ember is...

Elszorult a szívem. Nemcsak én egyedül... Majd szégyent éreztem nyilvánvaló önzésem miatt. Hirtelen

mintha a padosorok előtt állva láttam volna mindannyiunk arcát fényben enyhén fölfelé tekintve, egyformára igazodva. Az érzések eredője végül egy kis szomorúsággal vegyült hála lett. A hála érthető, hiszen egy örök-érvényű igazság vált belső tapasztalássá bennem e szimbolikus képek segítségével. De érthető a szomorúság is, mert éppen egy önmagammal kapcsolatos illúzió rendült meg. És ha fájdalmas is, az illúzióknak menniük kell, hogy helyükbe léphessen Isten Országának az Igazsága. A Lélek bizonyosan vezet ebben minket.

Jézus nincs már mellettünk fizikai valójában, hogy rámutasson..., hogy elmondja..., de ígérete szerint mégsem hagyott egyedül minket. A Lélek velünk van, és ha őszinte vágy, nyitottság és bátorság van bennünk, talán meghalljuk az igazság szavát.

Június 23. – Úrnapija – Lk 9,11b-17 – Barátságos fogadtatás

A mai evangéliumi rész Jézus egyik kenyérszaporításáról szól. Sokszor, sokan elmélkedtek erről, mi újat mondhatnék erről a részről – merül fel bennem. Csakhogy éppen ez az egyik szépsége az evangéliumnak, hogy minden egyes olvasáskor más és más színe, mondanivalója tűnik elő. Mint ahogy egy erdővel borított hegyoldalnak is más és más a színe, látkepe az évszak változásával, de egy napon belül is, attól függően, hogy a kelő

nap lágy fénye súrolja-e, vagy sötét vihar tépi.

Számomra a mai szakasz első félmondatát világította meg a Lélek sugara. Eddig nem is figyeltem fel erre: „Barátságosan fogadta őket, beszélt nekik Isten országáról...”

Mennyire sokat számít a barátságos fogadtatás. Jézus nem háborog, hogy „Jaj, már megint itt vannak a nyomomban, pedig a tanítványokkal el akartunk vonulni egy csendes helyre!” Rugalmasan változtat a programon, és tanítani kezdi a népet. Türelmesen, barátságosan beszél nekik Isten országáról, és nem méltatlankodik, hogy alig értenek valamit a tanításából. De ha megértenek is valamit, alig remélhető, hogy attól kezdve az életüket is aszerint alakítják. Ma úgy mondanánk, Jézus nem töri le a tömegpasztoráció

nulla felé tartó hatékonysága.

Barátsággal fogadja őket, és beszél nekik Isten országáról. Talán éppen ez a barátságos hozzáállás, a nagy tudású ember gögijének teljes hiánya az, ami sokakat megnyer. Lehet, hogy nem értik a magas röptű szöveget az Isten országáról, de látják, hogy a Mester szívvel-lélekkel köztük van. Nemcsak a szellemük táplálására figyel, hanem az éhségük megszüntetésére is gondja van. Aki nek a szavai és a tettei ennyire összhangban vannak, az könnyen elnyeri az emberek bizalmát, és akiben bíznak, azt követik is. Elhiszik neki azt is, ami nem egészen érthető.

Az emberek többsége – ma is – nem annyira a fennkölt, felhők fölött járó gondolatokat keresi a vallási közösségekben, templomban, mint inkább a barátságos fogadtatást, a közösséget, és különösen a tájékozódási pontokat, az életvezetési mintákat, amelyek segítenek eligazodni az élet szövevényes útvesztőiben.

Megnyugtató tapasztalni, hogy aki az Isten országáról beszél – Jézus vagy napjainkban bárki, aki őt követi –, annak lehet pozitív gesztusa a korgó gyomorhoz is.

Június 30. – Évközi 13. vasárnap –

Lk 9,51-62 – A Jeruzsálembe vezető úton

Akik hiszünk Istenben és Jézus-

ban, mindannyian arrafelé tartunk. Jézus három évi működése során

folyamatos zárandoklatban élt. Csodálatos, magával ragadó személyisége és – itt hozzá kell tennünk – sok csodája és gyógyítása okán számos követője, társa akadt, akik kezdetben meg sem értették tanításának lényegét. A szeretett tanítványokból kettő, Jakab és János égből leszálló tűzzel emésztette volna el az őket szállásra befogadni nem akarókat.

Jézus mindenkit figyelmeztetett. A vele közösséget vállaló zárandoklton, ahol folyamatos Emberfia–Istenkapcsolat van, ahol állandó az Istenben levés, „a rókáknak odújuk van, az ég madarainak pedig fészükük, az Emberfiának azonban nincs hová lehajtania a fejét”. A három év „extázisa”, istenközelsége, Istenben levése szerint érthető: „Hagyd a halottakra, hadd temessék el halottaikat, te pedig

menj, hirdesd Isten országát!” Valamint semmivel kapcsolatban ne legyenek aggodalmaitok, ne legyen aggodalmunk!

Mi itt, most, s talán még világ a világ, Istent szeretőként és keresőként Jézus tanítását, példáját szemünk előtt tartóként éljük statikus világunkat:

– Gyermekkor: testi-lelki-szellemi fejlődés; tanulás, felnőtté vágyódás.

– Ifjúkor: énkeresés, párkeresés, Isten keresése.

– Felnőttkor: család-felelősség, egzisztencia – munka, biztonság – aggodalom.

– Öregkor: funkcióvesztés, betegségek, testi bajok, szellemi leépülés, családban, gyermekekben, unokákban való fájdalom-öröm.

Ezek az átlagember életállomásai. Természetesen közben beleférnek apró kis zárandoklatok; percek, órák,

napok Istennel való együttlevése. Esti imák, családi együttlétek, templomi mise, akár egy El’ Camino, római vagy egyéb zárandoklat. Egy átlagember talán ezekben a percekben élheti meg az Istennel alkotott szoros együttlétet.

Az ember egzisztenciális kérdései, amelyek legtöbbször szorongással is járnak: a halálhoz fűződő viszonya, a halálfélelem, a döntés szabadságától való félelem, félelem az elszigeteltségtől, s leginkább szorongás a magára maradáستól.

És az élet nagy kérdései: Miért is vagyok a világon? Mi az, ami egyre inkább felerősödik bennem? A halálfélelem? Mennyire érzem magányosnak magam az élet egy-egy nagy helyzetében? Merek és tudok-e szabadon Isten mellett dönteni?

Július 7. – Évközi 14. vasárnap – Lk 10,1-12.17-20 – Hatszor hatfelé, együtt a másikkal!

Az Úr a tizenkettőn kívül másik hetvenkettőt küld maga előtt az emberekhez. Harminchat felé. Az hatszor hat. A szélrózsa minden irányában. Ketten nemcsak beszélnek magukról, Mesterükről, hanem valahogy viszonyulnak is egymáshoz. Amit az egyik mond, a másik tódítja, kiegészíti, esetleg kijavítja. Ahogy az egyik viselkedik a másikkal, s amaz viszonozza, az is egyfajta evangélium. Így is lehet. Ez tetszik nektek? Hát még, ha megérkezik a Mester! Az lesz még csak igazi!

Záporoznak a felkészítő hasonlatok: Olyan ez, mint egy aratómunka. Arattatok már mindahányan. Na, ez ugyanaz. Olyan, mint egy befejezés. Apátskánk már mindenki szívébe elvetette a jó magot. Az ott csírázgat, szárba szökken, hoz is valamennyi

termést. Nektek csak össze kell gyűjtenetek. Sok az összegyűjteni való. Ha nem gyűjtik össze, kárba vész. Akartok a Gazda aratómunkásai lenni? Akkor kérjétek Őt, hadd legyenet azok! Induljatok! Siessetek! Rendeteg a dolog, kevesen vagytok. Nem értek rá szokás szerint hosszasan udvariaszkodni az úton. A teli pénzeszsák és a kongó koldustarisznya egyaránt csak hátráltatna, elterelő teher lenne. Egy legyen a dolgotok, az Isten királyságának közelségéről beszélni és cselekedni. Semmi más nem számít.

Beszéljétek és gyógyítsatok! Az ellátással ne törődjétek! Aratómunkások vagytok. Lesz szállásotok, lesz kosztotok. Csak békével járjatok! Békével a békességesek között, békével a vérengző farkasok között is. Ne legyetek válogatósak se az ételben, se

a szállásban! Bátran elfogadhattok mindent, ha megdolgoztatok érte a békesség örömhírével. De ha az nem kell nekik, nem fogadhattok el semmit, még a városukból lábatokra ragadt port se. Am a mondanivalótok maradjon ugyanaz: Közeljött Isten Ország. Egyébként ahol a béke evangéliuma nem kell, ott a pusztulás gonoszsága üti föl a fejét. De ti örömhírt vigyetek!

A hetvenkettő örömmel jött vissza. Úgy látszik, az örömhír meghirdetésének szabályai meghozták az eredményt. A sátn alácikázott. Nem ártott nekik semmi. A Mester mégis módosít az örömkön. Nem az számít, kin győztek, az számít, kikkel tartoznak össze! Ez a mennyekben fölírt név jelentése.

Július 14. – Évközi 14. vasárnap – Lk 10,25-37 – Egy csapdaállító jutalma

Egy törvénytudó csapdát akart állítani a názáreti ácslegénynek. Boszszúból megkapta a világ leggyönyörűbb példázatát.

Az úgy volt, hogy Jézus kapott egy kérdést. Az örök élet elnyeréséért mit is kell tenni? Jézus visszakérdez. Te mint írástudó, mit találsz erről az Írásban? Erre már nem lehet valami laikus butaságot válaszolni. Hát a kettős főparancsot találok: az Isten-és emberszeretetet. A tudós kap egy vállonveregetést az ácslegénytől: Úgyes gyerek vagy! Jól tudod, mit kell tenned. Ha ezt teszed, akkor nyersz örök életet.

Ez így túl jól sikerült. Nem hagyhatja, hogy jókisfiút csináltak belőle. Csavar egyet a kérdésén. Ennyire nem egyszerű a probléma. Tudvalevő, hogy hazafiatlan húrokat penget ez a botcsinálta tanítócska. Ki kell őt ug-ratni a bokorból. Kivel tegyek jót?

Hát ha annyira érdekel, mint amennyire feltűnteted, megmondom. Jézus is csavar egyet a problémán. Nem a félholtra vert ember az idegen, hanem az, aki segít rajta. Segít, mert összefacsarodott a szíve, amint észrevette helyzetét. Áldozott rá időt, energiát, kötszert, fertőtlenítőt, fájdalomcsillapítót, fuvarozást, pénzt. Még

esetleges adósságba is verte magát miatta az intézménynél. Ez már a becsületének kockára tévése egy „senkiháziért”. Ráadásul ketten a honfitársai közül nem segítenek, mert nem akarnának esetleg rituális tisztalanságba esni.

Újabb csavar. Nem az a kérdés, hogy neked ki a felebarátod, hanem az, hogy te kinek leszel a felebarátja. A csapdaállító kerül csapdába. Összesen annyit tehet, hogy nem mondja ki a gyűlöletes samariai származási helyét, de kénytelen megválaszolni: az volt igazi felebarát, aki irgalmat gyakorolt a bajba kerülttel. Most kap egy rövid, de általános leckét: Tégy te

is így! Vagyis ne nézd, hogy megérdemli-e, csak azt, hogy rád szorul. A

szereplők helyzete ezt a következtetést sugallja, de ezt már Jézus nem

mondja ki. Ő még a csapdaállítóval is tapintatos. Milyenek vagyunk mi?

Július 21. – Évközi 16. vasárnap – Lk 10,38-42 – Mindig csak egyre van szükség

Ha visszalapozunk az evangéliumban, Jézus meglehetősen kudarcosorozat után tér be barátjához, Lázárhoz, némi megértésért. Am Lázár nincs otthon, csak a két nővére. Jézus beszélni kezd, és Mária csillogó szemekkel hallgatja. Az első mondatoknál még Márta is bent van, majd eszébe jut, mint a ház tulajdonosának, hogy a vendégbarátság mire kötelezi, és kipenderül a konyhába. Süt-főz. De egyre idegesebben észleli, hogy harangszóra, amikor a levesnótát húzzák, nem lesz készen. Persze, ha Mária is segítene, mindjárt jobb lenne a helyzet. De ő bent élvezkedik, míg én itt kint gürcölök. Ez nem igazság. És rögtön teszek is az igazságért.

És tesz. Nem Máriának súgja oda, hogy gyere ki egy kicsit segíteni, hanem a vendég jóbarát előtt szűzolja. Először is Jézust vádolja nemtörődőséggel, holott ő nem törődik azzal, miért is jött hozzájuk. Azután önmagát sajnáltatja, pedig Jézus jobban rászolgált a sajnálatra az előzmények miatt. Végül a nővére viselkedését próbálja megváltoztatni, pedig a sajtóját kellene.

Erre reagál a Mester. Nem a te viselkedésed a helyes, hanem a testvéredé. Te sok minden miatt nyugtalanoksz. A te magadra maradásod, az én nemtörődömöm, a testvéred cserbenhagyó magatartása, az ebéd késése miatt. Pedig egészen kevés is elég lenne: az az egy, hogy mire van valódi szüksége a vendégednek. Mária ezt az egyet választotta. Ez az a jó rész, amelynek maradandó értéke van. A többi fölösleges aggodalom.

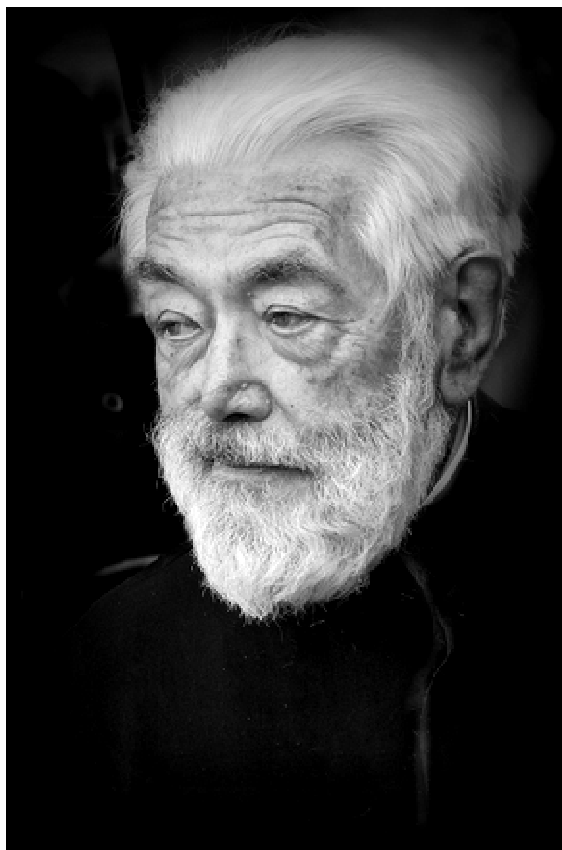
Meg kell jegyezmem, hogy a görög szövegben alapfok van. Mária nem egy valamivel jobb részt választott, mint Márta, hanem az e pillanatban egyedül jó részt. A latin fordítás felsőfoka: a legjobb rész is közelebb van az igazsághoz, mint a többi fordítás középfoka. Nincs jobb, meg kevésbé jó. Ha van jobb, akkor már az a jó, és a kevésbé jó már nem jó. A középfok onnan adódik, hogy a két nővér viselkedését általános modellként értelmezték. És kijelentették, hogy a kontemplatív szerzetesség életformája fölötté áll a merőben cselekvésen alapuló karitatív szerzetesség életfor-

májának. Ez azonban nem igaz. Mindig az adott helyzet dönti el azt az egy szükségeset, ami aktuális, ahogy az Betániában is történt.

Jézusnak nagy szüksége volt kudarcjai után arra, hogy valaki arra figyeljen, ami neki a legfontosabb. És ezt az adott órában Mária adta meg neki. Márta pedig ettől akarta megfosztani. De ez nincs örökké így. Délután majd kimennek a konyhába, és megkenik azt a néhány disznózsíros kenyeret, amivel jóllaknak, mert akkor meg annak van itt az ideje, ha némi csúszással is. Ja, bocsika, libazsírosat.

Isten sohasem kíván tőlünk lehetlent, azt csak mi kívánunk egymástól. Éppen elég, ha minden pillanatban csak azt az egy dolgot csináljuk, amire éppen szükség van. Ha odafigyelés, azt, ha imádkozás, azt, ha ebédfőzés, azt. Elég a napnak, órának, percnak, évnek a maga baja, feladata, nyugovása. Nem kell kapkodni. Mindennek szabott ideje van. Az, amit nem szabad halogatni. Hát nem megnyugtató?

Július 28. – Évközi 17. vasárnap – Lk 11,1-13 – Égi Apácskánk nem babrál ki velünk, sőt!

Jézusnak voltak Keresztelő Jánostól örökölt tanítványai. Ők tanultak Jánostól imádkozni. De úgy látszik, olyan érzésük támadt, hogy Jézus imádkozása nem egészen ugyanolyan. Azt érezték, hogy vonzó, ahogy imádkozik. Mindig felfrissülve jön ki belőle. Megkérték, tanítsa meg őket is erre. És Jézus megvárta, míg megkéri. Annyi mindenre tanította őket kéretlenül. Erre nem. Erre csak akkor, amikor szomjasak lettek rá.

Itt következik a Miatyánk egy rövidebb változata. Az Apus név szentségéről, Királyságának sürgetéséről, mindennapjaink odaadásáról,

ezzel szemben vétkeink elvételéről, hozzáfűzve, hogy mi is így teszünk adósainkkal, végül a Próbátételbe való belegyaloglásunk isteni asszisztálását (*concursum divinum*) szeretnénk elhárítani.

Ezek után egy példázat következik az éjjel érkezett vendég számára kölcsönzendő elemőzsiáról, aminek az a konklúziója, hogy a vonakodó barát nál sokkal jobb Atyánk nagy készséggel bocsát rendelkezésünkre az égből szent szellemet. Úgyhogy csak bátran kérjük, keressük őt, zörgessünk nála. Nem fog kibabrálni velünk. Mi sem szoktunk kibabrálni kunyizgató kölykeinkkel. Pedig hol vagyunk mi jószágban öhozzá képest?

*Isten gyakran jön
látogatóba hozzám,
de többnyire
nem vagyok otthon.*
(Eckhart mester)